

Vakbeweging

militantenmagazine van het ACV / 10 maart 2022 / Nr. 961

Syndicale solidariteit met Oekraïne

3

**Sta op tegen
racisme
Durf te reageren!**

17-20

**Klimaatverandering
Waterprobleem geen
ver-van-mijn-bedshow**

20-21

**Digibuddy-project
Militanten helpen
militanten**

inhoud

- 2 INDEXERING SOCIALE UITKERINGEN OP 1 MAART
- 2 TEKEN DE PETITIE TEGEN DE LOONNORMWET
- 3 STA OP TEGEN RACISME
- 4-5 VAN BOOSTERPRIK NAAR JODIUMPIL
- 6-7 ARBEIDSDEAL: NATIONALE ARBEIDSRAAD GEVAT
- 8-9 SYNDICALE SOLIDARITEIT MET OEKRAÏNE
- 10-13 LANGVERWACHTE EU-RICHTLIJN OVER RESPECT VOOR MENSENRECHTEN IN DE TOELEVERINGSKETENS VAN BEDRIJVEN OVERTUIGT (NOG) NIET
- 14-15 AGENDA OR EN COMITE PB APRIL
- 15 MADE IN ILLEGALITY STOP DE HANDEL MET BEZETTE GEBIEDEN
- 16-17 WATERPROBLEEM GEEN VER-VAN-MIJN-BEDSHOW
- 18-19 KOST HET KLIMAAT WEST-VLAAMSE JOBS?
- 20-22 DIGIBUDDY-PROJECT: MILITANTEN HELPEN MILITANTEN
- 23 EEN NIEUWE GENERIEKE GIDS MET CORONAMAATREGELEN
- 24 INTERNATIONALE VROUWENDAG

colofon

Redactie Vakbeweging:

Postbus 10 – 1031 Brussel

Tel. 02 244 34 81

E-mail: pvanooveren@acv-csc.be

Website: www.hetacv.be

Eindredactie: Patrick Van Looveren

Foto cover: Shutterstock

Vormgeving: Gevaert Graphics

Druk: Drukkerij 't Hooft

Verantw. uitgever: Dominique Leyon

Abonnementen en post: Jennifer Lavers

jennifer.lavers@acv-csc.be – Tel. 02 244 32 81

Op 1 maart stegen de sociale uitkeringen met 2% door de indexering.

Indexering sociale uitkeringen op 1 maart

Door de overschrijding van de spilindex in februari worden de lonen van de ambtenaren met 2% geïndexeerd vanaf 1 april 2022. In de privésector hangt het tijdstip af van de indexering van de lonen af van de afspraken die werden gemaakt in het paritair comité van de sector. Ook de sociale uitkeringen en de bedrijfstoeslagen in het kader van het SWT werden op 1 maart 2022 geïndexeerd met 2%. Op www.hetacv.be vind je eerstdaags een pdf met de aangepaste bedragen van de sociale uitkeringen. De pdf is opgemaakt zoals 'de groene blaadjes' van de Wegwijzer Sociale Wetgeving. De nieuwe editie (2022) van die pocket zal (vermoedelijk) eind april beschikbaar zijn. Van zodra hij er is, lees je het in Vakbeweging.

Teken de petitie tegen de loonnormwet

Het ACV en de andere vakbonden willen dat de loonnormwet wordt aangepast. Ze verzamelden ondertussen ruim de nodige 25.000 handtekeningen die het parlement verplicht om het debat over de loonnormwet aan te gaan. Om precies te zijn, op 9 maart tekenden al 82.455 mensen de petitie. De petitie is nog niet afgesloten. Hoe meer mensen de petitie ondertekenen, hoe krachtiger het signaal dat we geven. Op naar de 100.000 en meer! De loonnormwet moet op de schop. Ze verhindert een eerlijke stijging van de lonen. Zelfs in bedrijven die veel winst maken. Steeds meer mensen komen in de problemen omdat het leven duurder wordt, maar de lonen niet navenant stijgen.

Teken de petitie op <https://dekamer.mijn-opinie.belgium.be/initiatives/i-653> (je vindt de link naar de petitie ook op de homepage van www.hetacv.be)

Sta op tegen racisme

21 maart is de Internationale Dag tegen racisme en discriminatie. Er is geen plaats voor racisme en discriminatie. Niet in de samenleving, niet op de werkvloer. Sluit je aan bij de initiatieven van het platform 2103 en vraag je werkgever om het handvest onderneming tegen racisme te ondertekenen.

Platform 2103

Het ACV schaaft zich volop achter het Platform 2103, een samenwerkingsverband van middenveldorganisaties dat actie voert rond racisme en discriminatie. Op zondag 20 maart voert het Platform 2103 overal in het land acties. Op www.platform2103.be vind je een kaartje met de steden waar actie wordt ondernomen. Als je verder klikt krijg je alle info en de contactpersoon van de actie in je regio. Sluit je aan bij het initiatief en roep je collega's en kennissen op om dat ook te doen!

Deel het initiatief op Facebook:
<https://www.facebook.com/PF2103>

Durf te reageren!

Om mensen te ondersteunen die slachtoffer zijn van een racistisch incident of een discriminerende uitspraak lanceerde het ACV vorig jaar de cam-

pagne Durf te reageren. Die campagne werd ondertussen verder uitgebouwd met een meldpunt discriminatie en heel wat tools. Je vindt er alles over op www.hetacv.be/durftereageren en www.lacsc.be/osezreagir. De meldingen rond discriminatie worden opgevolgd door de ACV Samenwerkers. Die werken rond alles wat te maken heeft met inclusieve werkvloeren. Als je ondersteuning zoekt bij het uitwerken van een antidiscriminatiebeleid in jouw onderneming of organisatie,

Als je ondersteuning zoekt bij het uitwerken van een antidiscriminatiebeleid in jouw onderneming of organisatie, spreek dan de ACV Samenwerker in je regio aan.

spreek dan de ACV Samenwerker in je regio aan. De contactgegevens van de ACV Samenwerkers vind je op www.samenwerker.be

Handvest onderneming tegen racisme

De ACV Samenwerkers werkten ook een charter uit tegen racisme en discriminatie. Op maandag 21 maart gaan ze in elke provincie langs bij een onderneming met de vraag om dit te ondertekenen. Je vindt het 'handvest onderneming tegen racisme' op www.hetacv.be/durftereageren. Stap ermee naar je werkgever en vraag om het handvest te ondertekenen. Het is een mooie aanzet voor een antiracisme- en antidiscriminatiebeleid in je onderneming.

| Patrick Van Looveren |

De verplichting tot telewerk vervalt. Nu veel bedrijven ervaring hebben opgedaan met telewerk en werknemers de smaak te pakken hebben, zal veelvuldig een doorstart worden genomen via structureel telewerk. Het is wel nog wachten op een gemoderniseerde cao nr. 85.

Van boosterprik naar jodiumpil

De COVID-19-crisis lijkt achter de rug te liggen. Twee jaar na de eerste lockdown, die van 18 maart 2020, zijn we van code oranje omgeschakeld naar code geel. Al maakte dit het hoofd alleen maar vrij voor nieuwe kopzorgen: de oorlog in Oekraïne.

Code geel

Zoals verwacht besliste het Overlegcomité op 4 maart om naar code geel te gaan. Waardoor de resterende coronavoorschriften verder konden worden versoepeld. Al blijft voorzichtigheid geboden. Daarom ook blijven de sociale partners werken met een generieke gids, zij het met een aangepaste versie, nummer 8 inmiddels al (zie blz. 23).

De verplichting tot telewerk was al eerder omgezet in een aanbeveling. Ook die aanbeveling aan de bedrijven neemt nu een eind. Nu veel bedrijven ervaring hebben opgedaan met telewerk en ook heel wat meer werknemers de smaak te pakken hebben, zal veelvuldig een doorstart worden geno-

men via structureel telewerk. Of minstens meer ruimte worden gegeven aan occasioneel telewerk. We hadden gehoopt om vanuit de Nationale Arbeidsraad (NAR) klaar te kunnen staan met een aangepaste cao nr. 85 voor het structurele telewerk. De werkgevers kregen echter geen mandaat om hierover te onderhandelen. Gevolg: op 31 maart loopt de cao nr. 149 voor het coronagebonden telewerk af, zonder dat al een gemoderniseerde cao nr. 85 klaar staat.

Coronawerkloosheid ten eind?

Er is nog niet definitief beslist of code geel ook het volledige einde betekent van de steunmaatregelen. De werkgevers zien het liefst een verlenging met

drie maanden, tot 30 juni. Na twee jaar coronacrisis treden duidelijk verslavingsverschijnselen op. De werkgevers voelen zich best goed bij de enorme flexibiliteit die de coronawerkloosheid biedt om op kosten van de sociale zekerheid de personeelscapaciteit tot een strikt minimum te beperken. En vinden daartoe een nieuw argument in de Oekraïne-crisis, met nieuwe haperingen in de productie- en dienstenketens. Minister van Werk Dermagne zou met de idee spelen van een verlenging met 1 maand. Maar de vraag is of de regering daarin wil volgen.

Het ACV blijft op de nagel kloppen dat – verlenging of niet – eerst nog de gelijkstelling van de coronawerkloosheid van januari-maart 2022 voor de jaarlijkse vakantie moet worden geregeld. Dermagne beloofde dat hij dat op de regeringstafel zou leggen bij de eerstvolgende begrotingscontrole, dus in de tweede helft van maart.

Arbeidsdeal dan toch vlot

Voor die begrotingscontrole was belangrijk dat er ook duidelijkheid kwam over een belangrijk onderdeel van de begrotingsbeslissingen voor 2022: de arbeidsdeal. In vorige Vakbeweging las je uitgebreid wat we al wisten over het wetsontwerp dat de regering aan het voorbereiden was tot uitvoering van de arbeidsdeal. De afwerking ervan liep vertraging op, ook omdat de regering ineens moest focussen op de oorlog in Oekraïne. Dat wetsontwerp geraakte nu wel vlot. Meer daarover op blz. 5-6.

Online vind je de laatste stand van zaken van de arbeidsdeal op www.hetacv.be/arbeidsdeal

Lagere lonen beter af vanaf 1 april

Op 9 maart tekenden de sociale partners ook een nieuwe cao voor de verhoging van het interprofessionele minimumloon, vanaf 1 april. Zoals we al eerder aankondigden komt er bruto geen 76,28 euro bij per maand, maar 80,95 euro. Waardoor het interprofessionele minimumloon 1.806,16 euro wordt op 1 april. Zoals voorzien in het sociaal akkoord voor 2021-2022 wordt in de cao nr. 43 van de NAR vanaf 1 april geen onderscheid meer gemaakt naar leeftijd of anciënniteit. Vanaf 18 jaar en vanaf de 1ste dag tewerkstelling geldt die 1.806,16 euro als minimum. Al blijft het zo dat dit minimumloon niet van toepassing is op jobstudenten met het bijzondere RSZ-regime, noch op contracten van minder dan één maand.

Zoals we al in Vakbeweging nr. 959 belichtten gaat deze operatie gepaard met een aanpassing vanaf 1 april van de belastingen en de bijdragen, waarvan ook vele werknemers met een loon boven het minimum genieten: de vermindering van de bijzondere bijdrage

voor sociale zekerheid, de verhoging van de sociale werkbonus voor lagere lonen en de verhoging van de fiscale werkbonus. Om de extra kost voor de werkgevers van het verhoogde minimumloon te compenseren wordt ook een nieuwe vermindering van de patronale bijdrage ingevoerd op brutolonen tot 1.963,24 euro. Voor werkgevers van de non-profit (categorie 2) wordt die bovengrens opgetrokken tot 2.016,30 euro. Voor werkgevers van de maatwerkbijdragen (categorie 3) wordt het forfaitaire bedrag voor de sociale-Maribelfondsen verhoogd. Althans als

er geen kink meer in de kabel komt. Want de wettelijke bepalingen moeten nog door het parlement worden gelooft en de regeringsbesluiten voorbij de Koning. De diverse verminderingen van de sociale bijdragen kosten geld aan de sociale zekerheid. Inmiddels heeft de regering beloofd deze alle te compenseren via alternatieve financiering voor de sociale zekerheid.

| Chris Serroyen |

Vanaf 1 april wordt het interprofessionele minimumloon verhoogd tot 1.806,16 euro. Bruto komt er 80,95 euro bij. Deze operatie gaat gepaard met een aanpassing vanaf 1 april van de belastingen en de bijdragen, waarvan ook vele werknemers met een loon boven het minimum genieten.

Arbeidsdeal: Nationale Arbeidsraad gevat

In vorige Vakbeweging las je wat we al waren te weten gekomen over de deal die binnen de federale regering was gemaakt over een nieuwe wet met arbeidsrechtelijke maatregelen, dit als onderdeel van de begrotingsmaatregelen voor 2022. Het bleef wachten op het definitieve wetsontwerp. Dat is er nu. Het werd voor advies doorgestuurd naar de Nationale Arbeidsraad (NAR).

Sociale partners twee maanden aan zet

Het wetsontwerp had er al voor het krokusverlof moeten liggen. Maar er bleef nog een serieuze discussie over de nieuwe regeling voor de digitale platformen. En net voor het krokusverlof kreeg de regering dan plotsklaps ook nog de oorlog in Oekraïne op haar bord, waardoor ze eerst andere katten te geselen had. Op 7 maart geraakte ze het dan toch eens over een definitief wetsontwerp. Dat ligt nu voor advies voor in de NAR. Die krijgt daar nu twee maanden voor, tot 6 mei 2022. In één beweging wordt de NAR

gevraagd tegen dan ook met concrete voorstellen te komen voor vier zaken die het wetsontwerp blauwblauw laat, wellicht ook door onenigheid binnen de regering:

- de mogelijkheid voor deeltijdsen met variabele uurroosters om zelf de dagen met vrijstelling van prestaties te bepalen;
- de wijze waarop uitvoering moet worden gegeven aan de Europese verplichting om de dagelijkse en wekelijkse arbeidstijd te registreren;
- de verbetering van de modaliteiten voor de opname van het sollicitatieverlof tijdens de opzegtermijn;

- de verbetering van het systeem van werkgeversgroeperingen, in het bijzonder als oplossing voor rekruteringsproblemen op de arbeidsmarkt.

Digitale platformen: beestje nog magerder

Over het wetsontwerp dat er zat aan te komen was al veel bekend (zie Vakbeweging nr. 960, blz. 3). Onder meer dat het een mager beestje was geworden, onder druk van de liberale partijen. Ter herinnering, het ging in de regering in de laatste rechte lijn nog over een drieluik:

- het gemakkelijker maken om zelfstandigen te herkwalficeren als werknemer, op basis van een weerlegbaar vermoeden;
- een verbetering van de administratieve procedure om rechtszekerheid te krijgen via de commissie Arbeidsrelaties;

Onder druk van het ACV blijven de versoepelingen voor de nachtarbeid in de e-commerce beperkt tot de logistieke en ondersteunende diensten voor de e-commerce in roerende goederen.

- bescherming tegen arbeidsongevallen, ook als men werkt als zelfstandige; met nog de vraag of dit ook zou gelden voor wie in het fiscale gunstregime werkt voor een erkend digitaal platform (tot 6.540 euro per jaar).

Wat ligt finaal voor:

- de regering gaat door met het eerste luik (weerlegbaar vermoeden);
- het tweede luik (betere administratieve procedure) sneuvelde op de valreep;
- en voor het derde luik werd onze vrees bewaarheid: personen die werken in het kader van het fiscale gunstregime blijven onverzekerd tegen arbeidsongevallen.

Al is er voor dat laatste al bij al wel een lichtpunt: in een recent vonnis omtrent de maaltijdkoeriers van Deliveroo besliste de arbeidsrechtbank van Brussel dat dit soort van activiteiten onmogelijk is in te passen in het fiscale gunstregime. Want dat is voorbehouden voor burgers die voor burgers werken. Terwijl maaltijdkoeriers voor restaurants werken, dus voor bedrijven. Zodat toch minstens ook die maaltijdkoeriers moeten worden verzekerd tegen arbeidsongevallen, zelfs als we er niet onmiddellijk in slagen ze te laten herkwalficeren als werknemers. Maar dan moeten fiscus en Fedris wel meewerken uiteraard.

E-commerce: dan toch enkel voor de pakjes

Beter nieuws is er voor de nachtarbeid in de e-commerce. In vorige Vakbeweging sloegen we alarm dat de regering zinnens was de experimenten voor laatavondwerk tot middernacht zonder akkoord met de vakbonden ook mogelijk te maken voor de e-commerce in de dienstensectoren, zonder onderscheid. Dus bijvoorbeeld ook in de bankensector, de verzekeringssec-

De arbeidsdeal van de regering voorziet een procedure die het makkelijker moet maken voor platformwerkers met een zelfstandigenstatuut om zich te laten herkwalficeren als werknemer. Ze zouden ook worden beschermd tegen arbeidsongevallen.

© Shutterstock

tor, de reissector, ... omdat er geen sprake meer was van een beperking tot de e-commerce in 'roerende goederen'.

Het ACV is nog zwaar tussengekomen om dat te corrigeren. Het is zo al erg genoeg. Dit had effect. Er is nu uitdrukkelijk voorzien dat de versoepelingen voor de nachtarbeid in de e-commerce beperkt blijven tot de logistieke en ondersteunende diensten voor de

e-commerce in roerende goederen. Ter herinnering: het gaat om een dubbele versoepeling. Enerzijds volstaat een akkoord met één van de vakbonden. Maar anderzijds mogen bedrijven die geen enkele vakbond bereid vinden voor zo'n toegeving, eenzijdig experimenten voor maximum 18 maanden starten.

In andere branches dan de e-commerce in roerende goederen en voor andere onderdelen van de nacht blijft het akkoord met alle vakbonden vereist. Voorlopig althans. Want wees zeker dat de werkgevers en hun liberale vriendjes dit bekijken als een paard van Troje, als precedent om in een later stadium ook in andere sectoren en/of voor andere rustperiodes even eenzijdig te kunnen ingrijpen in het privéleven, het gezinsleven en de gezondheid van werknemers.

| Chris Serroyen |

www.hetacv.be/arbeidsdeal

“De Nationale Arbeidsraad moet uiterlijk 6 mei zijn advies geven over het wetsontwerp over de arbeidsdeal en met voorstellen komen over zaken die het wetsontwerp blauwblauw laat.”

Syndicale solidariteit met Oekraïne

Samen met de Europese en de internationale vakbeweging veroordeelt het ACV de militaire inval van Rusland in Oekraïne. Dit is een flagrante schending van het internationaal recht. Er moet een onmiddellijk staakt-het-vuren komen en de betrokken partijen dienen terug aan de onderhandelingstafel plaats te nemen om een vreedzame oplossing uit te werken. We vragen ook om te voorzien in noodhulp om humanitaire catastrofes te voorkomen. We verwachten van Europa een sterk leiderschap om ons uit deze crisis te leiden. De Europese Unie en de internationale gemeenschap moeten alle middelen inzetten voor een de-escalatie van het conflict. Het is hun plicht om een vredesproces op gang te brengen met respect voor democratie, mensenrechten en de internationale verdragen.

Syndicale actie voor vrede en rechtvaardigheid

De actie die het ACV samen met de andere Belgische vakbonden en het Europees en Internationaal Vakverbond had ingepland op 24 februari voor collectieve onderhandelingen en eerlijke minimumlonen, werd door de inval van Rusland in Oekraïne in de vroege uren van die dag plots ook een actie voor solidariteit met het volk, de werknemers en vakbonden van Oekraïne. In de druipende regen, hagel en wind lieten de manifestanten hun stem horen op het Brusselse Schumanplein voor de Europese Raad en riepen op voor bescherming van het Oekraïense volk, voor vrede, democratie, dialoog en rechtvaardigheid. Luca Visentini, algemeen secretaris van het Europees Vakverbond (EVV), zei in zijn toespraak: "We veroordelen de oorlog die de men-

sen en de werknemers ongemeen hard treft en pleiten voor een onmiddellijk herstel van de dialoog, vrede en democratie. We kunnen niet toelaten dat geweld het beleid bepaald en we verwachten dat de wereld en EU-leiders de integriteit van het Oekraïense grondgebied beschermen en de veiligheid van alle andere landen in de regio verzekeren". Sharan Burrow, algemeen secretaris van het Internationaal Vakverbond (IVV) riep alle politieke leiders op "tot moed om oorlog te vermijden en compromissen te sluiten en akkoorden te respecteren en voor wijsheid om duurzame economieën op te bouwen die werken voor mensen en die de basis leggen voor onze gemeenschappelijke veiligheid". Ze pleitte er ook voor dat "deze wereld een nieuw sociaal contract nodig heeft en niet meer conflicten. We hebben investeringen nodig in mensen en jobs, vrede en stabiliteit".

In de manifestatie klonk door – en dat is ruimer dan het conflict Rusland-Oekraïne – dat duurzame vrede samen gaat met sociale rechtvaardigheid, met aandacht voor waardige jobs, behoorlijke lonen en sociale bescherming. Werknemers moeten hun stem kunnen laten horen via sociale dialoog om zo de sociale ongelijkheden en sociale onrechtvaardigheden die vaak de oorzaak zijn van conflicten aan te kunnen pakken. Het IVV kloeg in zijn rapporten van de voorbije jaren stevast aan dat de economische vooruitgang in de landen van het voormalige Oostblok sinds de val van de Muur zich onvoldoende vertaalt in sociaal welzijn. Lage lonen, preciaire jobs, gebrekkige sociale bescherming, afbraak van openbare diensten in onderwijs en gezondheid en erosie van rechten op het werk en van syndicale rechten dragen bij tot een klimaat en gevoelens van onzekerheid en onveiligheid voor gewone burgers. Dit wordt dan op zijn beurt een voedingsbodem voor antidemocratische en autoritaire politieke krachten en voor politieke instabiliteit.

Het ACV was de voorbije jaren, in nauwe samenwerking met de Europese en internationale vakbeweging, een pleitbezorger bij de Europese Unie om het Oostelijk Partnerschapsverdrag van de EU met haar oostelijke buurlanden en het Associatieakkoord met Oekraïne in te zetten voor het respect van mensenrechten, van arbeidsrechten en van democratie en de rechtsstaat in de regio. Het Europees Vakverbond heeft zich de voorbije jaren steeds verwelkomend opgesteld tegenover de uitbreiding van de Europese Unie naar de West-Balkan en aan de oostelijke grenzen van de EU, omdat dit een kans is voor vreedzaam samenleven en economisch samenwerken in Europa. Het EVV dringt er wel op aan dat de EU erop toeziet dat de voorwaarden voor toetreding vervuld zijn. De kandidaat-lidstaten moeten de internationale verdragen inzake men-

Het ACV veroordeelt de Russische militaire inval in Oekraïne en roept België en de EU op tot een vredesproces met respect voor democratie, mensenrechten en internationale verdragen.

senrechten en arbeidsrechten ratificeren en implementeren. De democratie en de rechtsstaat en de regels voor een transparante sociale markteconomie met inbegrip van sociale dialoog en werknemersparticipatie moeten aanwezig zijn. Wat de aanvraag tot lidmaatschap van de EU betreft, waartoe de Oekraïense president Zelensky oproept, vraagt het ACV dan ook een grondige en voorzichtige afweging of de essentiële voorwaarden voor EU-lidmaatschap wel vervuld zijn. Er moet onderzocht worden of Oekraïne beschikt over stabiele politieke instellingen die de democratie, de rechtsstaat en het respect voor de mensenrechten garanderen en vervolgens of het ook een functionerende markteconomie is.

Een Europese Unie voor vrede en ontwikkeling

Het ACV en het geheel van de Europese syndicale beweging hebben het project van de EU van in zijn begin gesteund, omdat het een vredesproject is ontstaan vanuit de overtuiging dat democratie, respect voor de mensenrechten, met inbegrip van arbeidsrechten en economische samenwerking het alternatief zijn voor de vernietigingskracht van oorlogen. In deze crisis moet de EU steun bieden aan een vredesproces gebaseerd op de internationale rechtsorde en internationale verdragen, in de eerste plaats op basis van de akkoorden die afgesloten werden tussen Oekraïne en Rusland in 2014, het Akkoord van Minsk. Dit akkoord gaat over een staakt-het-vuren, de terugtrekking van alle buitenlandse strijders, de uitwisseling van gevangenen en gijzelaars, een amnestie voor de rebellen en een belofte van Oekraïne voor de Russischgezinde separatistische regio's. Dit akkoord werd nooit uitgevoerd.

De EU moet in het onmiddellijke verschiet hulp bieden aan de honderdduizenden vluchtelingen die nu toestromen

Draag je steentje bij

Op 15 maart (na de goed voor druk van dit nummer en waarschijnlijk voor je dit nummer in je bus kreeg) organiseerden het EVV, IVV en de Belgische vakbonden een solidariteitsactie met Oekraïne aan het Schumanplein in Brussel. Het ACV draagt ook solidair bij aan het solidariteitsfonds van het EVV dat de acties van onze vakbondspartners in Oekraïne – VOST, KVPU, FPU – voor onderdak, eten en medische zorg voor de vluchtelingen ondersteunt. Wie zijn eigen individueel steentje wil bijdragen aan dit solidariteitsfonds, kan dat via de link <https://petitions.ituc-csi.org> (donate now to support people in Ukraine). Het ACV roept zijn leden en militanten ook op om bij te dragen aan de solidariteitsacties van de gemeenten en ngo's voor solidariteit met de Oekraïense bevolking. Elke financiële bijdrage, hoe bescheiden ook, telt.

in Polen, Hongarije, Roemenië, Bulgarije en Moldavië, met bijkomende en uitzonderlijke economische en sociale beschermings- en hulpprogramma's voor deze EU-landen in de vluchtelingenopvang. Het is alvast een goede zaak dat de EU de Tijdelijke Beschermingsrichtlijn heeft geactiveerd, waardoor mensen die het conflict in Oekraïne ontvluchten, bescherming krijgen in de lidstaten van de Europese Unie. We vragen ook om te voorzien in noodhulp om humanitaire catastrofes te voorkomen. Burgers in de getroffen zones moeten toegang krijgen tot medische verzorging. Daarnaast moeten ook mensen op de vlucht onderdak, voedsel en verzorging geboden worden. De Europese vakbeweging zegt ook zijn steun toe aan sancties tegen de Russische regering en leiders, maar vraagt dat de sancties in dat geval vooral gedragen worden door de sterkste schouders (en niet in de eerste plaats door de gewone burgers in Rusland die de sociale gevolgen moeten dragen van de rampzalige beslissingen van hun leiders).

Solidariteit met werknemers en vakbonden in Oekraïne

Marie-Hélène Ska, algemeen secretaris van het ACV, was één van de vele Europese vakbondsleiders die op de druk bijgewoonde bestuursvergadering van het EVV op dinsdag 1 maart haar steun en solidariteit betoonde met het

Oekraïense volk. De vakbondsvergadering werd ook een eerbetoon aan alle moedige mannen en vrouwen in Oekraïne die stand houden tegen een veel machtiger tegenstander die hen overrompelt met militaire aanvallen en cyberattacks en desinformatieaanvallen. Onze Oekraïense vakbondscollega's vertelden ons hoe ze proberen de honderdduizenden vluchtelingen bij te staan. Ze hebben hun vakbondscentra in het westen van Oekraïne opengesteld voor vluchtelingen en proberen hen met zorg, eten en kledij te helpen. De vakbonden in Polen, Bulgarije, Roemenië, Moldavië en Hongarije hebben zich eveneens georganiseerd voor de opvang van vluchtelingen. De solidariteit onder hun bevolking met de Oekraïners is groot. Bij de Oost-Europese vakbondscollega's hoorden we hoe ook hun inwoners angstig zijn en zich grote zorgen maken over hun eigen veiligheid. Marie-Hélène Ska: "We verwachten van Europa een sterk leiderschap om ons uit deze crisis te leiden. De Europese Unie en de internationale gemeenschap moeten alle middelen inzetten voor de de-escalatie van het conflict. Het is hun plicht om een vredesproces op gang te brengen met respect voor democratie, mensenrechten en de internationale verdragen."

| Karin Debroey |

Langverwachte EU-richtlijn over respect voor mensenrechten in de toeleveringsketens van bedrijven overtuigt (nog) niet

Op 23 februari stelde Didier Reynders, de Europese Commissaris voor Justitie, zijn langverwachte voorstel over zorgplichtwetgeving voor. Dit zijn de regels die bedrijven moeten naleven om de mensen- en arbeidsrechten en milieunormen doorheen hun hele toeleveringsketens te respecteren. Voor de syndicale beweging is dit voorstel zeker een stap in de goede richting, maar er blijven nog heel wat stappen te zetten om van de richtlijn een instrument te maken dat echt impact heeft op waardig werk voor werknemers wereldwijd.

Wat voorafging...

Ursula von der Leyen beloofde bij haar aantreden als voorzitter dat de Europese Commissie werk zou maken van zorgplicht van bedrijven in de EU voor respect voor de mensenrechten, werknemersrechten en milieunormen in hun aanvoerketen. Commissaris Reynders zette zich in 2020 aan het werk. Een studie in opdracht van de Europese Commissie over de initiatieven die bedrijven in de EU nemen voor respect van de mensenrechten in hun globale waardeketen toonde aan dat niet één op drie bedrijven in de EU

een strategie had die naam waardig voor zorg voor mensenrechten en arbeidsrechten en milieu in hun aanvoerketen¹. Een tweede studie later in 2020 ging over de plichten van de bedrijfsleiders. Die studie toonde aan dat bedrijfsleiders (over het algemeen) veel meer inzetten op prioriteiten op de korte termijn en winstmaximalisatie voor de aandeelhouders dan dat ze zorg besteden aan de ecologische, economische en sociale

1. <https://data.europa.eu/doi/10.2838/39830>

duurzaamheid van hun bedrijf op de lange termijn. Met de conclusies van die twee studies in het achterhoofd kondigde Reynders zijn voornemen aan om een wetgevend initiatief te lanceren rond 'corporate sustainable governance' dat inzet op duurzame bedrijfsvoering en ketenzorg. Er kwam eerst een grootscheepse publieke consultatie van eind oktober 2020 tot begin februari 2021. Met een geweldige respons van maar liefst 500.000 insteken dankzij de zeer succesvolle campagne **#HoldBizAccountable** van ngo's en vakbonden. Het ACV en al zijn aangesloten organisaties en ngo WSM leverden een meer dan behoorlijk deel van die bijdrages.

Rapport Europees Parlement

Meer goed nieuws volgde in het voorjaar van 2021 wanneer het Europees Parlement in grote meerderheid het rapport goedkeurde van het Nederlandse parlementslid Lara

Mooie intenties, maar ernstige lacunes

Wolters van de S&D-fractie (Progressieve Alliantie van Socialisten en Democraten). Dat rapport kwam tegemoet aan het merendeel van de eisen in onze syndicale eisenbundel voor een Europese ketenzorgwet: de wet moet alle bedrijven en hun globale aanvoerketens vatten; het moet over mensenrechten met inbegrip van werknemers- en syndicale rechten gaan; bedrijven hebben naast een zorgplicht ook een herstellplicht en slachtoffers en werknemers en hun vakbonden moeten rechtstoegang hebben in geval van schendingen; de aansprakelijkheid van bedrijven moet goed geregeld zijn; en in het hele zorgplichtproces moeten vakbonden in de ondernemingen kunnen participeren.

Radiostilte

Na die hoopvolle stellingname van het Europees Parlement volgde echter een radiostilte van 238 dagen! De Europese Commissie kondigde eerst haar initiatief aan voor juni 2021, dan voor oktober, dan nog eens begin december. Uiteindelijk kwam het voorstel uit op 23 februari 2022. Vanwaar die stilstand en volledige radiostilte? Er werd door de werkgevers duchtig achter de schermen gelobbyd tegen het initiatief... wat nu te zien is in het voorliggende wetgevende initiatief. Het ACV vindt dat dit heel wat lacunes vertoont om een werkbaar instrument te kunnen zijn dat een reële impact heeft op betere arbeidsomstandigheden voor werknemers, respect voor de mensenrechten van burgers en zorg voor het milieu in de hele keten...

We nemen het voorstel onder de loep in het kaderstuk 'Mooie intenties, maar ernstige lacunes'.

Lees verder blz. 12 >>

Het wetsvoorstel van de Europese Commissie legt alle bedrijven in de EU met meer dan 500 werknemers en een omzet van meer dan 150 miljoen euro de verplichting op om zorgplicht op te nemen en duurzaamheid te respecteren in hun volledige aanvoerketen, tot bij filialen, onderaannemers en leveranciers toe.

Dat betekent dat die ondernemingen:

- zorgplicht moeten integreren in hun beleid;
- alle risico's die een negatieve impact kunnen hebben op mensenrechten en milieu moeten opsporen en in kaart brengen;
- de negatieve impact van risico's moeten voorkomen;
- de negatieve impact van risico's moeten beëindigen of ten minste verminderen als ze zich voordoen;
- een klachtenprocedure moeten opzetten;
- opvolgings- en controlemechanismen moeten voorzien in verband met de zorgplichtmaatregelen;
- in het openbaar moeten communiceren over hun bedrijfsbeleid inzake zorgplicht.

Beperkt tot 1% van de Europese bedrijven

Voor sectoren met een hoog risico zoals de textiel-, landbouw-, mijnbouw- en metaalverwerkende sectoren liggen de drempelwaardes op 250 werknemers en een omzet van 40 miljoen euro. Voor die groep van bedrijven is er een transitieperiode van 3 jaar vooraleer de wet op hen van toepassing wordt. Het grootste deficit van het wetsvoorstel zit 'm dus in zijn toepassingsgebied. Met de omschrijving in het wetsvoorstel wordt die beperkt tot minder dan 1% van de bedrijven in de EU. Kmo's ontsnappen volledig aan het toepassingsbereik.

Geen hoofdelijke aansprakelijkheid

Het wetsvoorstel stelt ook een aansprakelijkheid in voor bedrijven ten overstaan van slachtoffers. Die kunnen het bedrijf aanklagen voor mensenrechtenschendingen en milieumisbruiken, en hebben ook een recht tot herstel of schadevergoeding. Dat is een goede stap vooruit, maar ook hier zijn er lacunes. De oorspronkelijk voorziene aansprakelijkheid van de directeurs van de bedrijven is gesneuveld na het lobbywerk van de werkgeversfederaties. Het hoofdstuk 'plichten van de bedrijfsleiders' is zo goed als uit het wetsvoorstel verdwenen. Directeurs moeten wel rekening houden met duurzaamheid in hun bedrijfsstrategieën en beslissingen. Een beperkt deel van hun variabele beloning wordt toegekend in functie van de duurzaamheidsresultaten die ze behalen. Er is dus alleen sprake van burgerlijke en niet van strafrechtelijke aansprakelijkheid. Maar ook voor burgerlijke rechtszaken zijn er torenhoge obstakels voor slachtoffers om grote en kapitaalkrachtige bedrijven aan te klagen in geval van milieuverontreiniging, schendingen van de arbeidsrechten enz. Van een echte aansprakelijkheid van bedrijven zal in de praktijk dus niet echt sprake zijn. Het huidige wetsvoorstel doet er weinig aan om de juridische obstakels voor de rechtstoegang voor slachtoffers van schadelijke bedrijfsactiviteiten te helpen verlagen, bijvoorbeeld met een omkering van de bewijslast.

>>

Opzetten vrijwillige instrumenten vrijwaart van aansprakelijkheid

Bedrijven die vrijwillige instrumenten zoals sociale clausules of gedragscodes in de contracten met hun leveranciers en producenten opnemen voldoen daarmee aan hun zorgplicht en worden gevrijwaard van verdere aansprakelijkheid. Nochtans is al herhaaldelijk aangetoond dat die puur vrijwillige en eenzijdige instrumenten slechts een geringe impact hebben op de duurzaamheid van de aanvoerketens. De zorgplicht zou ook alleen van toepassing zijn op het nieuwe concept van 'gevestigde handelsrelaties'. Ondernemingen zouden dus kunnen vermijden om duurzame relaties aan te gaan met leveranciers om zo aan hun juridische verantwoordelijkheid te ontsnappen.

Geen verwijzing naar Europese mensenrechteninstrumenten

De zorgplicht die is voorzien in het wetsvoorstel dekt ook sociale rechten en arbeidsrechten, maar vernoemt slechts een beperkt aantal IAO-conventies. Er wordt niet verwezen naar de Europese instrumenten inzake mensenrechten, zoals het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, het Europees Sociaal Handvest van de Raad van Europa en het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie.

Transitieklimaatplan verplicht, maar geen sanctie bij inbreuk

Het wetsvoorstel voorziet verplichte transitieklimaatplannen die beantwoorden aan de doelstellingen van het Klimaatakkoord van Parijs. Maar er wordt geen sanctie voorzien ingeval van inbreuken op deze verplichting. Positief is dan weer wel dat bedrijven die sancties krijgen voor inbreuken op de zorgplicht voor mensenrechten en milieu in de ketens uitgesloten worden van openbare aanbestedingen en aankopen.

Beperkte rol voor vakbonden

Het wetsvoorstel voorziet dat toezichtinstanties moeten worden opgezet in de lidstaten die in toepassing van de richtlijn verplichtingen en sancties en boetes kunnen opleggen aan bedrijven. De verplichtingen en de hoogte van boetes die worden opgelegd aan bedrijven worden vastgelegd door de lidstaten.

Aan de vakbonden kent het wetsvoorstel slechts een beperkte rol toe. Vakbonden kunnen klachten indienen uit naam van slachtoffers, maar participeren niet via de sociale dialoog in het opstellen, opvolgen en evalueren van de zorgzorgplichtplannen en -strategieën.

Vervolg van blz. 11 >>

Ambitie verhogen

Volgens Isabelle Schömann van het Europees Vakverbond is dit wetsvoorstel van de Europese Commissie niet meer dan een minimumpakket en is het Europees Parlement nu terug aan zet om de ambitie te verhogen om te komen tot een echte aansprakelijkheid van bedrijven voor de mensenrechten, arbeidsrechten en milieunormen in hun toeleveringsketens. Schömann pleit ervoor om terug te gaan naar het rapport van het Europees Parlement dat in maart 2021 voorlag. Dat rapport lag heel wat dichterbij onze (syndicale) bekommernissen.

Europees Commissaris Reynders schat dat de weg van wetsvoorstel naar wet, met insteek van de drie Europese instellingen – de Europese Raad van de ministers van Werk, het Europees Parlement en de Europese Commissie – in de zogenaamde *triad* minstens 18 maanden in beslag

© Kristof Vadino

Het ACV wil dat bedrijven wettelijk verplicht worden om mensenrechten, arbeidsrechten en milieunormen te respecteren in heel hun bedrijfsketen. Het voorstel van de Europese Commissie voldoet niet en moet bijgestuurd worden.

neemt. Daarna volgt nog 2 jaar voor de omzetting van de Europese regelgeving in nationale wetten. De wet treedt dus ten vroegste in 2026-2027 in werking.

Dit geeft het ACV, WSM en onze bondgenoten toch nog wat tijd om onze acties en campagnes en pleidooien bij politici in Europa en in België voort te zetten voor een zorgplichtwet die in de eerste plaats uitgaat van en opkomt voor de noden van de slachtoffers van schadelijke bedrijfsactiviteiten, die een groter toepassingsgebied voorziet – van toepassing in alle bedrijven, inclusief kmo's – en die participatie van de vakbonden in het zorgplichtproces verplicht maakt.

De lacunes in de Europese wet betekenen ook dat onze inzet voor een nationale wet voor zorgplicht relevant en nodig blijft. De Europese wet biedt immers amper meer dan een minimumvloer voor de aansprakelijkheid van bedrijven voor het respecteren van de mensenrechten, arbeidsrech-

ten en milieunormen in hun productieketen. Met een Belgische wet kunnen we het wetgevend werk in Europa trachten te beïnvloeden richting meer ambitie. België is overigens niet het enige land dat niet heeft gewacht op Europa om een initiatief te nemen rond bedrijven en mensenrechten. Duitsland heeft al zijn *Sorgfaltspflichtengesetz*. Nederland, Denemarken, Finland en Spanje kondigden één voor één wetgevende initiatieven aan.

Het ACV en WSM gaan samen met het Europees Vakverbond en de ngo's onverminderd voort met hun campagne **#HoldBizAccountable**. We houden je op de hoogte van verdere acties. We hebben je stem en inzet nodig!

| Karin Debroey |

Vormingsinitiatief 'Hoera HRDD?'

Er worden nog steeds veel producten verkocht waar schendingen van mensenrechten aan kleven. De kans is groot dat de kleding die je draagt gemaakt werd in onveilige omstandigheden en dat in je smartphone mineralen zitten die door kinderen werden ontgonnen. Het ACV wil dat bedrijven wettelijk verplicht worden om mensenrechten, arbeidsrechten en milieunormen te respecteren in heel hun bedrijfsketen. Internationaal heeft men het over Human Rights Due Diligence (HRDD). Op donderdag 2 juni organiseren ACV en WSM in Brussel een vormingsdag over HRDD. Save the date!

Meer info/programma en inschrijven via www.hetacv.be/ketenzorg

Agenda OR en Comité PB *april*

Om je wat houvast te geven, vind je hieronder de verplichte agenda- en aandachtspunten voor de vergaderingen van april van het Comité PB en de ondernemingsraad. Je hebt met de werknemersafvaardiging ook het recht om andere punten op de agenda te zetten die tot de bevoegdheden van het Comité PB en de ondernemingsraad behoren. We doen enkele suggesties. Bereid de vergaderingen goed voor!

Comité PB

De volgende punten moeten in april alleszins op de agenda van het Comité PB staan:

- **Opvolging vorige vergadering(en):** goedkeuring van het verslag van de vorige comitévergadering en opvolging van de afspraken die werden gemaakt.
- **Toelichting bij en discussie over maandverslag interne dienst PB.**
- **Stand van zaken jaarlijks actieplan 2022.**

- **Jaarverslag interne en externe dienst PB:** zorg ervoor dat een afschrift van het jaarverslag wordt bezorgd aan de effectieve en plaatsvervangende leden van het Comité PB, de ondernemingsraad en de vakbondsafvaardiging.
- **Verplichte jaarlijkse evaluatie van de maatregelen ter voorkoming van psychosociale risico's,** onder meer op basis van gegevens in het jaarverslag van de preventiediensten.
- **Coronamaatregelen:** ook al zitten we nu in 'code geel' blijft een goede opvolging vanuit het Comité PB

nodig. Op 7 maart werd een nieuwe generieke gids van toepassing met de coronamaatregelen die de komende maanden in alle ondernemingen gevolgd moeten worden (lees het artikel hierover blz. 23).

- **Vervolg discussie milieubeleid:** in Vlaanderen heeft het Comité PB in maart advies moeten geven over het jaarverslag van de milieucoördinator en het integraal milieujaarverslag. Op een vergadering van het Comité PB moet de werkgever ook een omstandige toelichting geven over het door de onderneming gevoerde milieubeleid en alle vragen van comitéleden hierover beantwoorden. Als dit in maart is gebeurd en de discussie nog niet was afgerond, neem het opnieuw op in april.

In de ondernemingen die minder dan 100 werknemers tewerkstellen en geen OR hebben, hebben de Comité's PB bevoegdheden inzake economische, financiële en sociale materies. Deze comité's moeten ook de periodieke (driemaandelijke) informatie krijgen over de structuur van de tewerkstelling en de tewerkstellingsperspectieven.

Ondernemingsraad

In de ondernemingsraad van april moeten alleszins de periodieke economische en financiële informatie (KB van 27.11.1973) en de werkgelegenheidsinformatie (cao nr. 9) worden besproken. De bedrijfsrevisor moet deze informatie volledig en juist verklaren. Een schriftelijke samenvatting van de toelichting, met cijfergegevens en de nodige elementen om deze goed te kunnen interpreteren, wordt vijftien dagen vóór de vergadering aan de leden van de ondernemingsraad meegedeeld.

Als de bespreking over het milieubeleid nog niet was afgerond, neem dit dan opnieuw op in de comitévergadering van april.

© Shutterstock

- **Economische en financiële informatie:** de werkgever moet de leden van de OR schriftelijk cijfergegevens verstrekken over de verkoop, de bestellingen, de markt, de productie, de kosten en kostprijzen, de stock, de productiviteit enz. En dit voor de voorbije drie maanden en voor de komende drie maanden. Er zal ook informatie worden verstrekt over de fiscale en financiële stimulansen die door de overheid worden gegeven en over de maatregelen die zijn genomen om de RSZ-bijdragen te verlagen. De werkgever moet deze gegevens toelichten, zodat de werknemersafgevaardigden in de OR de evolutie van de onderneming kunnen opvolgen en de kerngegevens kunnen vergelijken met die van de jaarinformatie en de basisinformatie.

- **Werkgelegenheidsinformatie:** naast de jaarlijkse informatie uit de sociale balans en de informatie die op basis van cao nr. 9 wordt verstrekt, moet de werkgever ook driemaandelijks schriftelijke informatie verstrekken. Het gaat om de volgende informatie:

- het behalen van de tewerkstellingsvooruitzichten;
- als dit het geval is, de redenen waarom de tewerkstellingsvooruitzichten niet werden behaald;
- de (bijgewerkte) ramingen voor het komende trimester.

De werkgever deelt ook schriftelijk het jaarlijks RSZ-overzicht van **tewerkstellingsmaatregelen (trillium)** mee, dat hij normaal tussen 1 februari en 10 maart ontvangt. Het kan dus op de agenda van de OR van april worden gezet en besproken. Als dit niet het geval is, dan wordt het meegedeeld samen met de sociale balans tijdens de jaarlijkse informatie.

| Kris Van Eyck & Geneviève Laforêt |

De campagne Made in illegality lanceert een Europees burgerinitiatief om de Europese Unie te vragen een einde te maken aan de handel met nederzettingen in bezette gebieden.

Made in illegality

Stop de handel met bezette gebieden

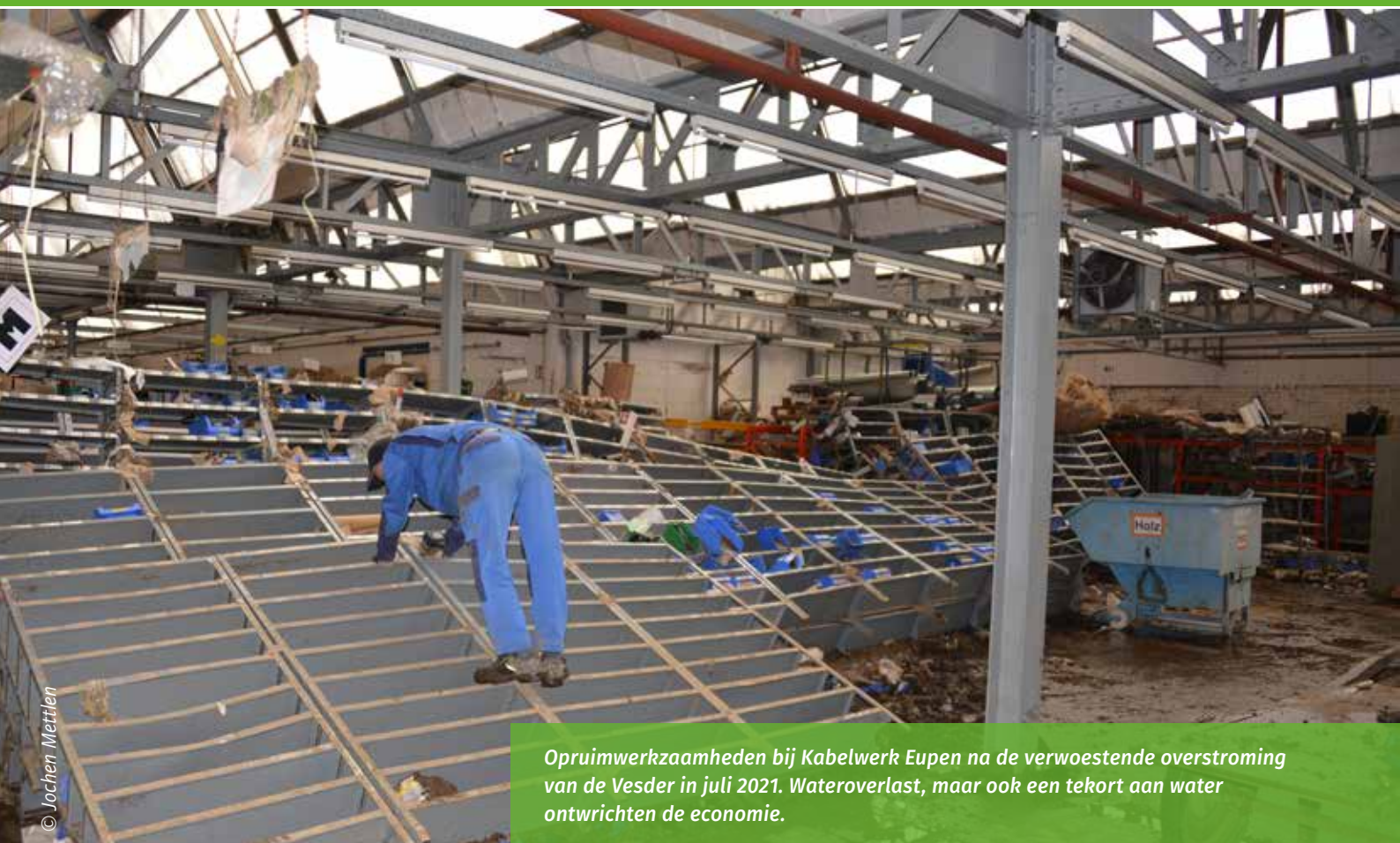
Het vestigen van nederzettingen in bezet gebied is een oorlogsmisdaad. En toch liggen er nog altijd producten uit illegale Israëlische nederzettingen in onze supermarkten. De campagne Made in illegality verenigt een dertigtal ngo's, vakbonden, mensenrechtenorganisaties en internationale solidariteitsorganisaties in een Europees burgerinitiatief om de Europese Unie te vragen een einde te maken aan de handel met nederzettingen in bezette gebieden. Het initiatief wil op één jaar tijd één miljoen handtekeningen inzamelen om de Europese Commissie tot een besluit te dwingen.

Hoewel het bouwen van nederzettingen in bezette gebieden een oorlogsmisdaad is, onderhoudt de EU nog steeds handelsbetrekkingen met Israëlische nederzettingen in bezet Palestijns gebied. Die handel draagt bij aan de economische ontwikkeling van de nederzettingen en faciliteert zo de uitbreiding ervan. Hoewel de EU in haar retoriek de Israëlische kolonisatie aan de kaak stelt, draagt zij bij tot de versterking ervan.

Europees burgerinitiatief

Het Europees burgerinitiatief is bedoeld om de Europese Unie haar verplichtingen te laten erkennen en te komen tot een verbod op handel met nederzettingen in bezette gebieden, waar ter wereld die zich ook bevinden! Als we erin slagen 1 miljoen handtekeningen op één jaar tijd te verzamelen, is de Europese Commissie verplicht een gemotiveerd besluit te formuleren over deze kwestie.

Meer info en link naar de petitie op www.11.be en www.madeinillegality.org

Opruimwerkzaamheden bij Kabelwerk Eupen na de verwoestende overstroming van de Vesder in juli 2021. Wateroverlast, maar ook een tekort aan water ontwrichten de economie.

Waterprobleem geen ver-van-mijn-bedshow

Bij klimaatverandering denken we vaak aan gevolgen op lange termijn zoals grote overstromingen door de stijgende zeespiegel. Dat het om een heel urgent probleem gaat dat helemaal geen ver-van-mijn-bed-show is ervoeren we vorige zomer met de waterbom die ravages aanrichtte in Wallonië en in Limburg. Het veranderende klimaat zet ook steeds meer druk op de tewerkstelling in sommige sectoren. Onder meer in de (diepvries)groentesector in West-Vlaanderen zoals je verderop kan lezen. Het ACV vraagt om de klimaatbedreigingen in kaart te brengen en de krachten te bundelen.

Verharding

De Belg is geboren met een baksteen in de maag. Dat, en het feit dat open ruimte steeds vaker wordt ingenomen voor industriële en andere doeleinden, maakt dat we op dit moment in slechte papieren zitten. Meer dan 14% van de Vlaamse oppervlakte is verhard, dubbel zoveel als het Europese gemiddelde.

Dit steeds maar verder innemen van de open ruimte heeft wel degelijk belangrijke gevolgen. Het water dat doorheen het jaar op Belgische bodem valt, krijgt

onvoldoende de kans om in de grond in te sijpelen. Dat hemelwater vloeit nog al te vaak via ons rioleringsstelsel rechtstreeks richting de zee. Spijtig natuurlijk, want al dit water kan niet meer gebruikt worden om zelfs maar onze toiletten door te spoelen of wasmachine te doen draaien. Vooral in de zomerperiodes krijgen we hierdoor te kampen met erg lage grondwaterspiegels met waterschaarste tot gevolg.

Afgelopen zomer stond echter niet in het teken van droogte, maar net van extreme wateroverlast op verschillende plaatsen in Europa. Hoewel er over

het hele jaar bekeken voldoende regen valt, hebben we er natuurlijk geen controle over waar, wanneer en in welke mate dit hemelwater neerkomt. Op momenten van piekregens, is ook hier het probleem dat deze niet op natuurlijke wijze kunnen worden opgevangen door de bodem. Ons volledige watermanagement steunt op onze riolen en rivieren, maar deze blijken niet voldoende bestand tegen het overvloedige water en gaan daardoor overstromen. En laat nu net de klimaatverandering ook een invloed hebben op de intensiteit en frequentie van dit soort zware regenbuien.

Het (socio-economische) belang van water

Een sprekend voorbeeld van het ondergewaardeerde belang van water is de link tussen de waterstand van de Rijn en cementprijzen in ons land. In het verleden bleek al dat de prijs van

cement tijdens periodes van grote droogte de lucht inschoot. Dit kwam doordat men voor de aanvoer van zand (een essentiële grondstof van cement) vooral afhankelijk is van de aanvoer via waterstromen. Doordat de waterstanden van de rivier te laag kwamen te staan, mochten schepen plots maar 30% van hun capaciteit benutten. De wetten van vraag en aanbod schoten in actie en ook de kosten voor het vervoer bleven erg hoog. Daardoor steeg de prijs van rijnzand enorm en liepen bouwprojecten vaak vertraging op. Dit maar om aan te tonen dat dit soort klimaatproblematieken verregaande gevolgen kan hebben, ook op socio-economisch vlak.

Een goede waterhuishouding is dus van bijzonder groot belang voor bedrijven en werknemers. Volgens cijfers van Vlakwa (het Vlaams Kenniscentrum Water) zijn waterintensieve bedrijven in Vlaanderen goed voor 33% van de toegevoegde waarde en voor maar liefst 1 op 5 van de jobs.

Gelukkig zijn er reeds heel wat mooie voorbeelden te vinden van (al dan niet syndicale) acties binnen bedrijven om mee de schouders te zetten onder oplossingen voor de waterproblematiek. Voor een groot bedrijf in de wasserijsector – dat liever niet met naam vernoemd wordt – is het van levensbelang om slim om te springen met water, het is immers één van hun belangrijkste werkmiddelen. Op die manier kan niet enkel de impact op het milieu worden beperkt, maar kan ook kostenbesparend worden gewerkt. Zo werden inspanningen gedaan om te kijken op welke plaatsen binnen het wasproces het water kan worden hergebruikt. Op die manier kon men de hoeveelheid water die men nodig heeft voor het wassen van 1 kg kleren reeds terugdringen van 15 liter naar 5 liter. Daarnaast werd er geïnvesteerd in een nieuwe waterzuiveringsinstallatie op basis van

“De waterproblematiek raakt alle sectoren en vraagt een dringende aanpak.”

Fien Vandamme

micro-organismen. Ten slotte wordt er veel aandacht besteed aan het gebruik van het gecapteerde regenwater binnen het wasproces. Al blijkt dit laatste niet altijd even makkelijk, gezien regenwater van voldoende kwaliteit moet zijn. In wintermaanden waar men vaak strooizout moet aanwenden, ligt dat dus moeilijker.

Een ander bedrijf dat grote inspanningen leverde is het diepvriesgroentebedrijf Ardo uit Ardooie, de Europese marktleider in vriesverse groenten, fruit en kruiden. Het bedrijf legde een bufferbekken aan van 150.000 m³. Het bekken kan worden aangewend door een coöperatie van landbouwers die op die manier met meer (water)zekerheid de zomer tegemoet gaan. Een mooi staaltje van circulair watergebruik, want op die manier kan het gezuiverde afvalwater opnieuw worden aangewend. Toch blijft het alle hens aan dek in de (diepvries)groentesector. Iets waar ook het ACV zich voor wil inzetten, zoals je leest op blz. 18-19.

Blue Deal

Uit een bevraging van Voka – het Vlaams netwerk van ondernemingen – uit 2019 en opnieuw in 2021, bleek dat de meeste ondernemingen zich meer dan bewust zijn dat ze het probleem moeten aanpakken. Zo is 80% van de onderzochte bedrijven van plan om binnen de 5 jaar te investeren in een reductie van het waterverbruik. Het aantal ondernemingen dat een water-risicoanalyse liet uitvoeren bleek verdriedvoudigd (van 10 naar 29%).

Ook vanuit de Vlaamse Regering wordt aandacht besteed aan de waterproblematiek. Zo werd met de nieuwe ‘Blue

Deal’ de nadruk gelegd op droogteplannen en de bevoorradingszekerheid van water en wordt meer ingezet op circulair gebruik van water. Voor bedrijven en de landbouw introduceerde de Blue Deal ook enkele nieuwe zaken. Zo wordt het verplicht om een waterscan of -audit te laten uitvoeren om in aanmerking te komen voor subsidies en vergunningen van de Vlaamse overheid. Voor bedrijven met een groot verbruik of een grote verharde oppervlakte wordt een waterscan sowieso verplicht.

Water op agenda sociaal overleg

Het mag duidelijk zijn, de waterproblematiek raakt alle sectoren en vraagt een dringende aanpak waar iedereen zich mee voor moet en kan inzetten. Ook als werknemersafgevaardigde kan je je steentje bijdragen. Een vuistregel wordt ons aangereikt door IWA (International Water Association): ‘Reduce, reuse en replenish’, of: verminder, hergebruik, en vul aan. Het komt er dus op aan om ons watergebruik te verminderen, water circulair opnieuw in te zetten waar mogelijk en mee te werken aan het creëren van ruimtes waar water in de bodem kan dringen. Plant je onderneming een uitbreiding of vernieuwing van het bedrijfsterrein of de parking? Laat dan niet na om te benadrukken dat een waterdoorlatende bodem (klinkers, beton, etc.) het overwegen waard is. Bekijk samen met collega’s welke kleine ‘winsten’ er kunnen worden gemaakt om minder water te verbruiken (zoals het installeren van automatische kranen in de toiletten, en het algemeen sensibiliseren van de medewerkers om bijvoorbeeld lekken te melden).

Op zoek naar nog fijne ideeën? Contacteer milieu.helpdesk@acv-csc.be

| Fien Vandamme |

>>

Kost het klimaat West-Vlaamse jobs?

De zomers van 2018 tot en met 2020 waren droog. De zomer van 2021 was dan weer nat. Met alle gevolgen van dien voor de groenteteelt en afgeleid voor de diepvriesgroentesector. Sam Priem werkt al zeventien jaar bij het diepvriesgroentebedrijf Ardo uit Ardooie. Hij zag doorheen de jaren een impact op de productie. "Vorig jaar waren de erwten te hard en was het bonenseizoen twee weken korter. Doordat het te nat was, hebben de landbouwers een deel van de oogst moeten laten rotten op het veld. En ook de zomers ervoor waren de oogsten vaak kleiner. Vroeger was de aanvoer veel regelmatigier."

Weekendploeg afgebouwd

“Onlangs is een deel van de weekendploeg afgebouwd. Dat heeft te maken met de arbeidsmarktkrapte en de coronacrisis, maar als er minder aanvoer is, is er ook minder productie en dus minder werk. Ardo is lokaal verankerd en zie ik niet snel delokaliseren. Het bedrijf zet hard in op de begeleiding van zijn leveranciers en legde onder meer een irrigatienetwerk en waterspaarbekken aan. Dat een deel van de teelten en dus de jobs op termijn verhuist, zou mij echter niet verwonderen”, besluit Sam.

Diepvries van Europa?

Die evolutie baart het ACV zorgen. “West-Vlaanderen noemen we soms de diepvries van Europa, omdat de diepvriesgroentesector verantwoordelijk is voor heel wat jobs in onze provincie. Het klimaatprobleem wordt vaak gezien als een landbouwprobleem, maar de sociaaleconomische impact ervan gaat veel breder. Daarom willen we dit pro-

Sociaaleconomisch klimaatplan

ACV West-Vlaanderen vraagt dat de provinciale ontwikkelingsmaatschappij (POM) de klimaatbedreigingen op onze economie in kaart brengt. Wim David: “Toen de harde Brexit dreigde, heeft de POM duidelijke berekeningen gemaakt over wat de impact op onze economie kon zijn. Dit leidde tot een stevig plan om ervoor te zorgen dat geen West-Vlaamse jobs verloren gingen. Wij vragen eenzelfde aanpak voor dit probleem, een sociaaleconomisch klimaatplan.”

“Klimaat is niet enkel een landbouwprobleem, het gaat veel breder.”

Dieter Devos,
ACV Voeding en Diensten

bleem op alle beleidsniveaus aankaarten en de krachten bundelen om dit samen met de andere sociale partners aan te pakken”, zegt Dieter Devos, secretaris van ACV Voeding en Diensten.

Waterplan

ACV West-Vlaanderen klopte al aan bij Vlaams minister van Werk en Landbouw Hilde Crevits en bracht dit ook in op het provinciaal socio-economisch overleg. Daarnaast was er een gesprek met de provinciale Gedeputeerde voor Landbouw. “West-Vlaanderen is al jaren bezig met het waterprobleem. Vroeger ging het vooral over waterbeheersing, ondertussen is het geweer van schouder gewisseld. Met de opmaak van een heus waterplan zijn er stappen in de goede richting gezet”, zegt provinciaal ACV-voorzitter Wim David.

| Jeroen Pollet |

“We merken dat de teelten de voorbije jaren vaak minder waren. Vroeger was de aanvoer veel regelmatig”, zegt ACV-afgevaardigde Sam Priem van Ardo.

© James Arthur

Digibuddy-project: militanten helpen militanten

Buddy's zijn vrijwilligers die anderen helpen. Denk aan buddy's die een nieuwkomer begeleiden of iemand met een verslavingsproblematiek ondersteunen. Ateliers voor werknemersvorming – de overkoepelende vormingsinstelling van ACV en beweging.net –, Vooruit met Vorming! – de vormingsvzw van ACV Voeding en Diensten – en opleidingsverstrekker Educo startten een pilootproject met digibuddy's. ACV-militanten van ACV Voeding en Diensten helpen andere militanten die niet zo digitaal vaardig zijn. “Als dit project goed loopt, dan rollen we dit mogelijk uit in heel het ACV”, zegt Lien De Vos, vormingscoördinator bij Vooruit met Vorming!

“We zijn net na de eerste coronagolf gestart met een project in de graduatopleiding van de Sociale School Heverlee, waarbij we wilden onderzoeken hoe digitaal vaardig ACV-militanten zijn.”, opent Lien. “Wat heb je nodig aan digitale vaardigheden om digitale vorming te kunnen volgen, was de uitgangsvraag. Niet dat we de opleidingen voor militanten voortaan enkel nog digitaal willen organiseren. Een digitale vorming vervangt geen fysieke vorming. We werden ingehaald door de

coronarealiteit, waardoor fysieke vormingssamenkomsten zo goed als onmogelijk werden. De studenten van de hogeschool kwamen spontaan met het idee van digibuddy's. Een goed idee, dat helemaal past in de filosofie en het beleidsplan van de Ateliers voor werknemersvorming, de overkoepelende vormingsinstelling van ACV en beweging.net. Zo rollen we dit project, dat ontstond in de schoot van Vooruit met Vorming!, nu verder uit binnen dit partnerschap.”

Het ei van Columbus

Lien: “We hebben niet het ei van Columbus uitgevonden. Buddy's zijn ondertussen een gekend concept. Zelfs digibuddy's zijn er al, denk maar aan vrijwilligers die senioren digitale vaardigheden bijbrengen. Maar voor ons is het nieuw. We zijn gestart met een klein groepje van 8 militanten, die buddy willen zijn voor een andere militant die niet zo digitaal vaardig is. Het gaat om een gevarieerde groep, met militanten uit de zorg, uit voedingsbedrijven, uit de bewakingssector, ...”

Een-op-een-begeleidingen

Lien: “In een tweedaagse vorming heeft Veerle Coulembier van Educo tijdens de eerste dag de ICT-vaardigheden van de digibuddy's verder aangescherpt en de tweede dag heb ik hen

‘tips and tricks’ meegegeven hoe ze iemand kunnen begeleiden. De bedoeling is dat de digibuddy’s een coachende rol op zich nemen en de zelfredzaamheid vergroten van de militant die ze begeleiden. Het gaat om één-op-één-begeleidingen. Elke digibuddy begeleidt één andere militant.

Zaken die de digibuddy’s kunnen bijbrengen: hoe vergader je digitaal – hoe werk je met Teams en/of met Zoom –, hoe meld je je aan via itsme, waar en hoe vind je informatie online, hoe sla je iets op in de cloud ... De bedoeling is dat de militanten die geholpen worden de digitale vaardigheden die ze verwerven inzetten in hun syndicaal werk: videobellen met collega’s, cao’s opzoeken, digitale werkplanningen maken ... Of bijvoorbeeld weten hoe ze een foto die ze met hun smartphone maken kunnen doorsturen of op hun computer zetten. Wat heeft dat laatste met hun syndicaal

“Het is goed dat militanten kunnen terugvallen op iemand die hen op weg kan helpen.”

Veerle Coulembier

“Als dit project goed loopt, dan rollen we dit mogelijk uit in heel het ACV.”

Lien De Vos

mandaat te maken? Wel, als je op een rondgang een onveilige situatie ziet en je maakt daarvan een foto, dan moet je die kunnen bezorgen aan de preventiedienst.”

Groepsbinding

Lien: “Tijdens onze tweedaagse met de digibuddy’s hebben we aan groepsbinding gedaan. Op eigen initiatief hebben ze nu een whatsapp-groepje opgestart. Op het leerplatform van het ACV hadden we al een forum gelanceerd waar ze hun bevindingen kunnen uitwisselen.”

De militanten die zullen begeleid worden hebben al wel een digitale basisvorming gevolgd bij Educo. Veerle: “Maar hun niveau is echt basis. Het is goed dat ze kunnen terugvallen op iemand, die hen op weg kan helpen als ze niet meer weten hoe.”

Lien: “Op 25 april worden de duo’s gevormd, een spannend moment. De digibuddy’s kunnen de opleiding die ze nu kregen dus nog even laten bezinken. Het pilootproject loopt gedurende 6 maanden. In het najaar maken we de evaluatie. Nog dit: we willen met dit initiatief de werkgevers niet van hun verantwoordelijkheid ontslaan om te zorgen voor voldoende opleiding voor hun werknemers. Een werkgever moet zijn werknemers de mogelijkheden geven om hun digitale vaardigheden aan te scherpen.”

Wordt vervolgd

In Vakbeweging volgen we het digibuddy-project op de voet. We volgen digibuddy’s Ken Jenne en Steve Wackenier (zie volgende bladzijde) en de militanten die ze begeleiden van nabij. Wordt vervolgd ...

>>

Digitaal sterk met Educo

Het digibuddy-project wordt begeleid door Educo vzw. Educo vzw is een opleidingsverstrekker die nauwe banden onderhoudt met het ACV. We zetten de opleidingen van Educo graag in de verf. Ben je nog een computerleek of al een doorwinterde gebruiker, je vindt zeker je gading in het uitgebreide (open) opleidingsaanbod op www.educo.be. Daarnaast levert Educo ook maatwerk, op vraag van organisaties en ondernemingen. In het open aanbod vind je zowel online opleidingen als offline opleidingen. Offline wil zeggen dat je fysiek aanwezig moet zijn. Educo heeft opleidingscentra in Gent en in Hasselt.

www.educo.be / info@educo.be / 09 241 89 79

Blind date op 25 april

Op 25 april leren de acht digibuddy's de ACV-militant kennen die ze zullen begeleiden. In Vakbeweging zullen we twee duo's opvolgen. We stellen je alvast voor aan digibuddy's Ken en Steve. Op 25 april hebben ze hun eerste 'blind date'. Spannend!

Ken Jenne: "Als je geen digitale vaardigheden hebt, dan mis je veel."

Antwerpenaar **Ken Jenne** is bewakingsagent in de Antwerpse haven voor de Salus Group, opgericht in 2014 als onderaannemer van Scorpions security. Het sociaal overleg is er nog maar pas opgestart. "Ik heb mij geëngageerd voor het ACV om mensen te helpen en dit initiatief ligt in het verlengde daarvan. Ik kan goed mijn plan trekken digitaal. Als je geen digitale vaardigheden hebt, dan mis je veel, zowel privé als om je (syndicaal) werk te kunnen doen. Daarom begeleid ik graag andere militanten die er minder mee weg zijn. Het is nog wat tasten in het donker hoe het gaat lopen. Zullen we fysiek afspreken of telefonisch of online? Hoeveel tijd zal ik er in moeten steken? Tijdens de tweedaagse hebben we geleerd dat we onze grenzen moeten bewaken en goede afspraken maken. Je kan niet op elk moment beschikbaar zijn. Maar ik heb er zin in!"

Ken Jenne

Steve Wackenier

Steve Wackenier: "Een andere militant onder mijn vleugels nemen sprak me wel aan."

Steve Wackenier werkt als chauffeur bij Lyfra-Lekkerland, een groothandel in levensmiddelen. "Ik lever met een camionette drank- en tabakswaaren in krantenwinkels, nachtwinkels en tankstations. Ik ben nu aan mijn tweede mandaat bezig als werknemersafgevaardigde. Ik ben effectief verkozen in het Comité PB en ben plaatsvervanger in de Ondernemingsraad en in de Vakbondsafvaardiging. Daarnaast ben ik ook interprofessioneel syndicaal actief in het ACV. In 2017 werd Lekkerland België overgenomen door sectorgenoot Lyfra. Die fusie bracht heel wat sociaal overleg met zich mee, onder meer over de harmonisatie van de lonen. Om bij te blijven volg ik regelmatig syndicale vorming. Een andere militant gedurende zes maanden onder mijn vleugels nemen, wegwijs maken in het ACV en helpen bij het digitale sprak me wel aan. Ik ben vrij vlot met de computer, maar of ik ook een goede digibuddy zal zijn valt nog af te wachten. We zien wel. Op de tweedaagse vorming kregen we goede tips mee. Tijdens mijn werkuren – in de camionette – ben ik alleszins vlot bereikbaar op mijn gsm. Dat lijkt me alvast een voordeel ten opzichte van iemand die in een fabriek werkt en zich moeilijker kan vrijmaken. Ik kijk er naar uit!"

| Patrick Van Looveren |

Een nieuwe generieke gids met coronamaatregelen

Op 7 maart werd een nieuwe generieke gids van toepassing met de coronamaatregelen die de komende maanden in alle ondernemingen gevolgd moeten worden. Ondanks de sterke afbouw van de maatregelen in het publieke leven, is het van belang om de generieke gids nog te volgen op de werkvloer. Dat spraken de vakbonden en werkgeversorganisaties samen af in de Hoge Raad Preventie en Bescherming. Zo vermijden we dat de werkplek een motor is voor een nieuwe opflakking van de pandemie. En kunnen alle werknemers, ook de meest kwetsbare, zich veilig voelen wanneer ze zich naar het werk begeven.

Drie fasen

De generieke gids is onderdeel van de welzijnsreglementering en de naleving ervan wordt gecontroleerd door de welzijnsinspectie. De opbouw van de nieuwe gids verschilt sterk van de vorige versies. De maatregelen worden nu opgedeeld in 3 fasen:

- **Waakzaamheidsfase (fase 1):** deze fase omvat het zogenaamde 'basis-niveau van bescherming' dat noodzakelijk is om de verspreiding van het virus in de onderneming zo goed mogelijk te blijven beheersen en om uitbraken te voorkomen. De waakzaamheidsfase werd op 7 maart automatisch geactiveerd.
- **Interventiefase (fase 2):** deze fase bevat strengere, meer specifieke of aanvullende maatregelen die tijdelijk nodig zijn wanneer er sprake is van meerdere besmette personen (clusters) en er uitbraken kunnen ontstaan in een onderneming, een sector of een geografisch gebied.
- **Kritische fase (fase 3):** deze fase bevat de meest strikte maatregelen bij sterk verhoogde viruscirculatie in de samenleving, sector of onderneming en om een (gehele of gedeeltelijke) lockdown of sluiting van de onderneming(en) te vermijden.

Nu is de waakzaamheidsfase van toepassing. Dit betekent dat een aantal maatregelen ten opzichte van de vorige generieke gids versoepeld werden. Er geldt niet langer een mondkemperplicht, maar de generieke gids beveelt wel aan om een mondkemper te dra-

gen wanneer de social distancing niet gegarandeerd kan worden bij het zich verplaatsen in de onderneming of wanneer werknemers samen in één voertuig zitten. Het principe van de social distancing blijft de regel en de algemene hygiënemaatregelen blijven van toepassing. Ook in de refters en personeelsrestaurants zijn de regels nog strenger dan deze die we kennen in het publieke leven.

Verplicht sociaal overleg

De overgang van de waakzaamheidsfase naar de interventiefase of kritische fase wordt in de onderneming

beslist door de werkgever na advies van de preventieadviseur-arbeidsarts of in alle ondernemingen van een sector door een protocol gesloten in het paritair comité. Deze overgang kan ook beslist worden voor alle of bepaalde ondernemingen of voor bepaalde activiteiten door de bevoegde overheid in het land of in één of meerdere delen ervan. De verplichting van sociaal overleg over de maatregelen in de onderneming blijft van toepassing tot 2 maanden na het einde van de pandemie. Nog even volhouden dus, om te voorkomen dat de pandemie terug verergert en strengere maatregelen, ook in het publieke leven, opnieuw nodig zijn.

De nieuwe generieke gids vind je terug op de website van de FOD WASO (<https://werk.belgie.be> (zoekterm generieke gids))

| Kris Van Eyck |

Wanneer de social distancing op de werkvloer niet kan gegarandeerd worden, blijft de aanbeveling om een mondkemper te dragen.

De Wereldvrouwenmars in Brussel. ACV Gender en gelijke kansen legde de nadruk op de pensioenkloof tussen mannen en vrouwen.

Internationale Vrouwendag

De Internationale Vrouwendag – 8 maart – ging niet onopgemerkt voorbij. Een Wereldvrouwenmars trok door Brussel. ACV Gender en gelijke kansen voerde op verschillende plaatsen in Vlaanderen actie voor een eerlijk pensioen. En Femma staakte... om aandacht te vragen voor de maatschappelijke onderwaardering van onbetaalde arbeid, die veel meer door vrouwen dan door mannen wordt verricht.

Super Maria... mini pensioen?

Vrouwen verdienen gemiddeld 23,1% minder per jaar dan mannen. Wanneer ze met pensioen gaan, ligt hun pensioen gemiddeld zelfs 30% lager dan dat van mannen. De pensioenkloof is dus nog groter dan de loonkloof! Met de campagne 'Super Maria, mini pensioen?' schoof het ACV in aanloop naar de Internationale Vrouwendag zijn voorstellen naar voor om hier iets aan te doen. Voor de pensioenhervorming waaraan de regering werkt is het cruciaal om dit genderperspectief mee te nemen. Wil je meer weten over het pensioen van vrouwen, de campagne en de campagne-eisen van ACV-Gender en gelijke kansen? Surf dan naar www.acv-gender.be (of scan de QR-code). En sluit je aan bij de ACV Gender Facebook-groep.

Femma Wereldvrouwen staakte

Femma Wereldvrouwen riep alle vrouwen op om op de Internationale Vrouwendag betaalde én onbetaalde arbeid neer te leggen en een dag voor zichzelf te claimen. Gemiddeld besteden vrouwen 9,5 uur per week meer aan zorg en hebben ze 6 uur per week minder vrije tijd dan mannen. Onbetaalde arbeid is onzichtbaar, wordt niet gewaardeerd en is ongelijk verdeeld. Maar zonder valt de wereld stil. "We zijn de maatschappelijke onderwaardering van al die onbetaalde arbeid beu", zegt Marijke Moyson van Femma. "Om dit onder de aandacht te brengen, namen we dit (symbolische) stakingsinitiatief."

www.eigenmix.be/ikstaak

| Patrick Van Looveren |